

ප්‍රායෝගික දේශපාලන සංහිඳියාවක් ඇතිකිරීමට නම්

බිරාල් ලක්මාන

දුර බැටුණු පිළිබඳ කෙලින් කතාකිරීම සඳහා ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ දුටුව ජාතික සන්ධානයේ නායකයාට ආරාධනා කර සිටි බැව් පසුගියදා මාධ්‍ය මගින් දැනගන්නට ලැබිණි. එවැනි පියවරක් තැබීම අගය කළයුතු වුවත්, බොහෝ සේ සාකච්ඡාවට ලක්වෙමින් පවතින රටේ සංහිඳියා ක්‍රියාවලිය නම් වූ සන්දර්භය මත පිහිටා ඒ දෙස බැලීම අත්‍යවශ්‍යය. සංහිඳියාව ක්‍රියාවට නැංවීමේදී, සිද්ධාන්තවලට එපිටින් බලා, ලංකා පොළොව මඩින අන්දමේ වඩාත් ප්‍රායෝගික සහ විනිවිදභාවයෙන් යුත් ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම ඉතා වැදගත්ය. පූර්විකාවක් ලෙස අපි දැලයි ලාමාගේ කියමනක් පිළිබඳ අවධානය යොමුකරමු. 'අප සමාජයේ පවතින ප්‍රචණ්ඩත්වය දුර්වල කළ යුතුයැයි අද බොහෝ දෙනෙක් කියයි. අප ඒ පිළිබඳ අවංකව සිතන්නේ නම් අප කළ යුත්තේ ප්‍රචණ්ඩත්වයේ මූලයන් - විශේෂයෙන්ම අප අතරම පවත්නා මූලයන්- පිළිබඳ සොයාබැලීමය. කළ යුත්තේ, අපගේ සහෝදර- සහෝදරියන් පිළිබඳ අප කළම ගොඩනැගී ඇති සැකය, චෝරය සහ එදිරිවාදිකම් පසෙක ලා පළවුව ස්වයං නිරායුධකරණය වැළඳ ගැනීමය.'

සංහිඳියාව නියමාකාරයෙන් උපදිනුයේ මිනිස් සිත්සතත් කුළය. එබැවින් එය භාවාසිතය කර්තව්‍යයකි. න්‍යායාත්මකව ගත්කල, සංහිඳියාව යනු දේශපාලනික, මානසික සහ අපරාධවලට ගොදුරුවූවන් සම්බන්ධ බහු විධිවිධාන, අවරණිකවූත් අංගයන්, කෙසේ වෙතත්, ප්‍රායෝගික කලයේදී විවිධ රටවල් යොදාගන්නේ තම රටට මඩින ආකාරයේ විවිධ වූ උපක්‍රමයන්ය. දකුණු අප්‍රිකානු සංහිඳියා ක්‍රියාවලිය සහ කෙල්සන් මැන්ඩෙලාගේ භූමිකාව සංහිඳියාව පිළිබඳ ලබාදිය හැකි කදිම උදාහරණ ලෙස සලකන්න. තම ජනතාවගේ මනස සහ අධ්‍යාත්මය යළි පණ ගැන්වීම උදෙසා මෙවැනි ප්‍රතිසංධාන ක්‍රියාවලීන් අත්හදා බැලූ තවත් රාජ්‍යයන් රැසක් පිළිබඳ අපි දැනිමු. සමහර රාජ්‍යයන් ඉන් සාර්ථක එළ තෙලාගන්නා අතරේ තවත් රාජ්‍යයන් එම ක්‍රියාවලිය තුළ අසාර්ථකවී තිබේ. ප්‍රතිසන්ධානයෙන් සාර්ථකත්වය ළඟා කරගත් රාජ්‍යයන්ගේ ක්‍රියාවලිය තුළින්ම මවුන්ගේ සාර්ථකත්වයේ රහස් පිළිබඳ වැදගත් සාධක රැසක් හෙළි වේ. පළමුවැන්නා නම්, වෙනසක් වෙනුවෙන් සමාජ සන්දර්භය තුළ පැවති පුදානමයි. එවැනි සමාජයක ජනතායතනයන්ගේ දේශපාලනික අදහස වැඩි වීම සාධකයයි. බිගෙන් තොර දේශපාලනික විවිධතාවක් මෙම කරුණ සම්බන්ධයෙන් ඇතිකරන තීරණාත්මක බලපෑම තෙවනුව සලකා බැලීම වටී.

උගත් පාඩම් මත යැපෙන ලංකාවේ සංහිඳියා ක්‍රියාවලිය තවමත් කිවෙන්නේ මූලික අදියරේය. උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසංධාන කොමිසම් (එල්එල්ආර්සී) වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීම මෙම ක්‍රියාවලිය තුළ වැදගත් සාධකයකි. එල්එල්ආර්සී වාර්තාව හා එහි නිර්දේශ ක්‍රියාත්මකවීම පිළිබඳ ප්‍රගතිය දැක්වෙන ජාතික සැලැස්ම යන දෙකම ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිඳියා ප්‍රයත්නයන්හි, මුරගල් වේ. කෙසේ වෙතත් අතීත ප්‍රචණ්ඩත්වයේ මූලයන් තුළ නිදන්ගත වුණු සංහිඳියාව පිළිබඳ භාවනිකය පැතිකඩ ආමන්ත්‍රණය කිරීමට මින් එකුදු වාර්තාවක් හෝ සමත්වී නොමැත.

අප සංහිඳියා සංකල්පය ගැළපීමට උත්සාහ කරන ශ්‍රී ලාංකේය මනෝ මූලික සමාජයන්, දේශපාලනික විවිධතාවටත් සාම්ප්‍රදායික සංකල්පය තුළ හැඩගැසුණු විවිධතාවට වඩා වෙනස්ය. සංහිඳියාව පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික විග්‍රහයේදී, ක්‍රියාවලීන් ගොඩනැගෙනුයේ පස්වැද්ද යුදමය කාලවකවානුවක් තුළය. සාමාන්‍ය විග්‍රහය තුළ පස්වැද්ද යුදසමය හඳුනාගෙන ඇති ආකාරය, අප පස්වැද්ද යුදසමය යනුවෙන් හේරුම්ගෙන ඇති ආකාරයට වඩා වෙනස්යැයි එකඟතාවට තර්ක කළ හැකිය. ලංකාවේ පස්වැද්ද යුදසමයේ සමාජ ආකල්පය ගොඩනගන්නේත්, එයට බලපෑම් එල්ල කරන්නේත් යුද්ධයෙන් ජය ලැබූවන් සහ ඉන් පරාජයවූවන් නියෝජනය කරන පිරිස්ය. එවැනි පසුබිමක් තුළ අපේවරයෙන් අපේවර සංහිඳිවීමට ඇති ඉඩ ඉතා සීමාසහිතය. එබැවින්, පියවරෙන් පියවර ඉදිරියට යමින් විසඳුම් සෙවීම සඳහා මග පෙන්විය හැකි ආකාරයේ නවවු සැලැස්මක් ගොඩනැගීමට සියලු වගකිව යුතු පාර්ශ්ව එකඟතාවට වඩාත් යෝග්‍යය. මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වීම පිළිබඳ හඬනැගීම මෙම ක්‍රියාවලියේ එක් පියවරක් වූවත් එය පළමු පියවර නොවේ.

උත්සාහක පියවර විය යුත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනික සංහිඳියාවට එල්ල වී ඇති අභියෝග හඳුනාගැනීමය. සිවිල් ගැටුම් සඳහා මුල්වන අන්තර්ගත හේතූන් තොර දේශපාලනික හේතූන් ප්‍රමුඛ ස්ථානයක ගන්නා බැව් අතරහසයි. ලංකාවේ දුටුව ජනතාවගේ දේශපාලනික අභිලාෂයන් හඳුනා නොගැනීමත්, එම අභිලාෂයන් උකහා ගැනීමට තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය අපොහොසත් වීමත් මෙරට අර්බුදයේ හදව්වෙහි තැන්පත්ව ඇත. මෙය ලාංකීය සමාජය ජාතීන් අනුව බෙදියාමටත්, සිවිල් යුද්ධයක් රට මත පතිත වීමටත් බලපා ප්‍රධානතම සාධකයකි.

දිගුකාලීන දේශපාලනික සංහිඳියා ක්‍රියාවලියක් මෙන්ම දේශපාලනික වශයෙන් සංහිඳියාවක් ඇති කෙරෙන ව්‍යවස්ථානුකූල ආකෘතියක් සොයාගැනීම මනෝමූලික සමාජය තුළ ඇති බෙදීම සංහිඳිවීමට පමණක් නොව, අතිශය සිදුවූ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය වීම පිළිබඳ යුද්ධයේ ක්‍රමවේදයට අනුව සොයාබැලීමට මග පෙන්වනු ඇත. එහෙත් අවසානවට මෙන් අද සිදුවන්නේ මෙරට සංහිඳියාව ළඟා කරගැනීමේ මුඩුවෙන් අප අත්වසාට ඉදිරිපයන් කරන්නක වූ බැඳ, යහපත් ප්‍රතිඵල බලාපොරොත්තුවෙන් හිඳ, එය ඉටු නොවූ කල අපගේ අසමත්කම මත හඬා වැළඹීමයි. ලංකාව, ජාතියක් වශයෙන් වැටී ඇති තත්ත්වයට ඇදැවූ පවු මිනිසාගන්වරුවලින් මෙරට සමාජය මුද්ධාවලිය යුතුය. මෙය සිංහලයන්ට පමණක් නොව, දුටුව ජනතාවටත්, මුස්ලිම් ජනතාවටත් එක සේ අදාළය. නිදහස් සමාජයක් යනු නුදු ජාතියක තත්ත්වය නිර්මාණය කරන්නක් පමණක් නොවේ. එය සර්ව සාධාරණත්වය සහ විවිධත්වයට ගරු කිරීම පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇති ජනතාවක්ද පිළිබිඹු කරන්නකි. එහෙත් මෙම අවශ්‍යතාව ඉටුකිරීමට තරම් වත්මන් ව්‍යවස්ථාවන්, තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක් ප්‍රමාණවත් නොවීම අවාසනාවකි. සමාජය මෙවැනි පරිවර්තනයක් සඳහා පුදානම් වන තුරු අවශ්‍ය වන්නේ, නියමාකාරයේ උපදේශන ක්‍රියාවලියක් සහ ක්‍රමික පරිවර්තනයක් ළඟා කරගැනීම සඳහා වන ප්‍රායෝගික ක්‍රියාමාර්ගයන්ය.

මෙහිදී වඩාත් යෝග්‍ය විකල්පය වන්නේ එක්සත් ජනතා

නිදහස් සන්ධාන රජය සහ දුටුව ජාතික සන්ධානය අතර දේශපාලනික එකඟතාවකට පැමිණීමය. පළාත් සභාවලට ලබාදී ඇති වැදගත් බලතල පිළිබඳ අවධානය යොමුනොකර දැනට පවත්නා උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් සභාවල කටයුතු පිළිබඳ මවුන්ට සාකච්ඡා කළ හැකිය. තීරණය කෙසේ කරළියට පැමිණියද, උතුරු පළාත් සභාව පිහිටුවීම මගින් ආණ්ඩුව දැනටමත් පළමු පියවර ඉදිරියට තබා ඇත. එබැවින් එක් අතකට කල්පනා කර බලන විට අපි වත්මන් ආණ්ඩුවට ප්‍රශංසා කළ යුතු වෙමු. අනෙක් අතට අත්හොම්බවින් තොරව උතුරු මහ ඇමතිවරයාට උතුරු පළාත් සභාවේ කටයුතු කිරීමට අවශ්‍ය සහාය ලබාදීම පිළිබඳ දුටුව ජාතික සන්ධානයේ නායකයාද පැසසුමට ලක් විය යුතුය.

දැන් ඉදිරියේ ඇති අභියෝගය වන්නේ ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන් දෙපළ එකවර උතුරු පළාත් සභාවේ කටයුතු බාධාවකින් තොරව ක්‍රියාවට නැංවීම හැකි ආකාරයේ අවිධිමත් එකඟතාවක් ඇති කර ගැනීමය. දේශපාලන පක්ෂ අතර එවැනි අවබෝධයක් ඇති වූ පසුව ගොඩනැගෙන විශ්වාසය මත පදනම්ව වැදගත් දේශපාලන කරුණු පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම සඳහා දුටුව ජාතික සන්ධානයට පාර්ලිමේන්තු හේමි කාරක සභාවට සහභාගි වන ලෙස ආරාධනා කිරීමට ආණ්ඩුවට හැකිය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අර්ථවත් දේශපාලනික සංහිඳියාවක් ගොඩනගාගැනීමට දෙපාර්ශ්වයටම ඉඩ ලැබෙනු ඇත. මා වඩාත් අවධානය යොමු කරනුයේ, මනාම ඵලදායී සංහිඳියා ක්‍රියාවලියක මූලික පියවර වන දේශපාලනික සංහිඳියාව පිළිබඳවය. එනම්, පළාත් සභා ක්‍රමය බාධාවකින් තොරව ක්‍රියාවට නැංවිය හැකි ආකාරයේ අවිධිමත් එකඟතාවක් ඇති කර ගැනීම පිළිබඳවය.

මධ්‍යම ආණ්ඩුව සහ පළාත් සභා අතර බලතල මධ්‍යගතකරණයේ සහ විමධ්‍යගතකරණයේ කුලනයක් නොමැති බැව් 13 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය විශ්ලේෂණය කරන්නාහුට පෙනීයයි. රටේ විධායක ජනාධිපතිවරයාගේ පළාත් පාලනය ලෙස පළාත් සභා පහසුවෙන් හඳුනාගැනීමට හැකිවිය යුතුය. 13 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය සහ පළාත් සභා පනත යටතේ බලතල බෙදීම පිළිබඳ යම් - යම් කරුණු ඇතුළත් වූවද, පළාත් ආණ්ඩුකාරවරයා විසින් නියෝජනය කරනු ලබන විධායක ජනාධිපතිවරයාත්, පළාත් සභාවේ මහජන මතය නියෝජනය කරන මහඇමතිවරයාත් අතර විධිමත් දේශපාලනික එකඟතාවකට පැමිණීමට නොහැකි වී තිබේ. පළාත් සභා තුළ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ පවතින හිත්ක යාර්ථකය මෙයයි. ඒ සඳහා යොමු විය යුත්තේ උපදේශ සාකච්ඡාවකින් පසුවය. එවැනි එකඟතාවකට යොමුනොවීම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනික සංහිඳියාව අදුරු අභ්‍යාධිකට ඇද වැටෙනු ඇතැයි කෙතෙකුට තර්ක කළ හැකිය. දැනටමත් මෙම බිඳ වැටීම ආරම්භ වී හමාරය. ආණ්ඩුකාරවරයා සහ මහ ඇමතිවරයා අතර පවතින

උතුරු පළාත් ප්‍රධාන අමාත්‍යවරයා ජනාධිපති සමඟ

මතභේද මෙන්ම මහඇමතිවරයා සහ ලේකම්වරයා අතර පවතින මතභේද අපට හයාකස රෝගයක රෝගියෙකුට පෙන්වුම් කරයි.

පක්ෂ අතර අවබෝධයක් සහ එකඟතාවක් ඇති කරලීම සඳහා වැදගත්කම කරුණු කිහිපයක් පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමද මෙහිදී වැදගත් ය. මේ වන විටත් පාර්ලිමේන්තුවේ නිර්දේශ ලබා ගැනීම සඳහා යොමුවී ඇති ඉඩම් සහ පොලිස් බලතල වැනි කරුණු පක්ෂ විසින් පසෙක තැබිය යුතුයැයි මෙම ලිපිය මගින් යෝජනා කර සිටී.

උපදේශනය සහ අවිධිමත් එකඟතාව යොමු විය යුතු මූලිකම අංශය ලෙස සමානීම් ලැයිස්තුව යටතේ පළාත් සභා සඳහා ලබාදී ඇති බලතල සම්බන්ධ අණපනත් සකස් කිරීමේදී ඊට සදනම් වන ව්‍යවස්ථාපිත බලතල හඳුන්වා දිය හැකිය. පළාත්බද රෝහල් ශික්ෂණ රෝහල් බවට පත් කිරීම, පළාත්බද මාර්ග ඒ අණුයේ මාර්ග බවට පත් කිරීම හෝ පළාත්බද පාසල් ජාතික පාසල් බවට පත් කිරීම මගින් පසුගිය වසර විසි පහක කාලය තුළ මධ්‍යම රජයන් පළාත් සභා දුර්වල කිරීමටත්, පළාත් සභා තොසලකා හැරීමටත් කටයුතු කර ඇත. රටේ අනාගත ස්ථාවරත්වයේ නාමයෙන් මෙම අංශය ක්‍රමිකව ආක්‍රමණය කිරීමෙන් වැළැක්වෙන බවට මධ්‍යම රජය විසින් ඒකපාර්ශ්වික සහතිකයක් ලබාදීම ඉතා වැදගත්ය.

දෙවැනි කාරණය නම්, පළාත් සභා බලතලවලට ජාතික ප්‍රතිපත්ති අදාළ කිරීමයි. මෙම කාරුණ සම්බන්ධයෙන්ද මධ්‍යම රජය හා පළාත් සභා අතර එකඟතාවක් අපේක්ෂා කළ යුතුය. මෙවැනි එකඟතාවක් මගින් රටේ දැනට පවතින තරඟකාරී පාලන ක්‍රමය වෙනුවට සහයෝගී බලය බෙදීමේ ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපනය කළ හැකිය. පළාත් සභා අණපනත් ආණ්ඩුකාරවරයාගේ අනුමැතියට යටත් වීම ගැටුම් ඇතිවීමේ තවත් සාධකයකි. පනත් කෙටුම්පත් අවිධිමත්ව පළාත් සභා ඇමතිවරුන් සහ ආණ්ඩුකාරවරයා එම කෙටුම්පත පිළිබඳ පූර්ව සාකච්ඡාවකට එළඹීම මගින් එම ගැටුණු බොහෝ දුරට මග හරවාගත හැකිය.

මෙවැනි ගැටුණු පහත පරිදිය. (1) මහඇමතිවරයා සහ අමාත්‍ය මණ්ඩලය හරහා ආණ්ඩුකාරවරයා විසින් සෘජුවම බලපවත්වනු ලබන විධායක බලතල (2) මහඇමතිවරයා සහ අමාත්‍ය මණ්ඩලය හරහා බලපවත්වනු ලබන විධායක බලතල (3) ආණ්ඩුකාරවරයාට යටත් නීලධාරීන් හරහා බලපවත්වනු ලබන විධායක බලතල

ප්‍රායෝගික දේශපාලන..... 9 පිටුවෙන්

ඉහත කරුණු ත්‍රිත්වයම ආණ්ඩුකාරවරයා සහ මහඇමතිවරයා ප්‍රමුඛ පළාත් පාලනය අතර සිරස් සහ තිරස් ආකාරයට සම්බන්ධ වී තිබේ. මහඇමතිවරුන් සහ ආණ්ඩුකාරවරුන් මධ්‍යම රජයේ බලපවත්නා පක්ෂය විසින් මෙහෙයවීම ඇරඹෙන තුරු මෙම බලතල සම්බන්ධව කිසිදා මතභේද හට ගත්තේ නැත. කෙසේ වෙතත් මධ්‍යම රජය සහ උතුරු පළාත් සභාව අතර ඇති වී තිබෙන වෙනම ආරක්ෂා ගත් දේශපාලනික ව්‍යාධිවරණය තුළ, පළාත් සභා පනතේ 25 වන වගන්ති ප්‍රකාරව පළාත් සභා අයවැය වාර්තාව සකස් කිරීම සහ එය ඉදිරිපත් කිරීම ආදී කරුණු ද ගැටලු සහගත වී තිබේ. අනෙකුත් පළාත් සභාවල මහඇමතිවරුන් ආණ්ඩුකාරවරයා වෙනුවෙන් අයවැය පළාත් සභාවට ඉදිරිපත් කිරීම සාමාන්‍ය සිරිත වුවත්, ආණ්ඩුකාරවරයාට අයවැය සම්බන්ධව පවතින නෛතික බැඳීම උතුරු පළාත් සභාවට ගැටලුවක් වී තිබේ. දෙපාර්ශ්වය අතර මතභේද ඇති කරවන තවත් කරුණක් නම් පළාත් මහඇමතිවරයා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු කටයුතු සඳහා පළාත් සභා ඒකාබද්ධ අරමුදලින් මුදල් වෙන්කරවා ගැනීමය. මේ අනුව මෙම බලතල සම්බන්ධයෙන් ඒකමතික බවක් ඇතිකර ගැනීමත්, උතුරු පළාත් සභාවේ කටයුතු බාධාවකින් තොරව සිදු කිරීමට ඉඩ ලැබෙන්නේ එවැනි අවබෝධයක් පමණක් බවත් තේරුම් ගැනීම වැදගත්ය.

රාජ්‍ය දේපළ අයිතිය පිළිබඳ සාකච්ඡා නොකර අර්ථවත් බලය බෙදීමක් පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම නිෂ්ඵලය. එහෙත් අනෙක් අතට, මධ්‍යගත රාජ්‍ය දේපළ පිළිබඳ සම්බන්ධය බොහෝ විට පදනම් වන්නේ ආර්ථිකමය නොවන දේශපාලනික සමාජයීය සහ සංස්කෘතිකමය කරුණු මතය. එය ආර්ථිකමය කරුණු තරමට ම ප්‍රබල බලපෑමක් සිදු කරයි. බෙදා වෙන් කරන ලද කාර්යක්ෂමතාව, ආදායම් පුනර්ව්‍යාප්තිය සහ සාර්ව ආර්ථික කළමනාකරණය ආදී ක්ෂේත්‍ර මස්සේ ඉහත දක්වන ලද ආර්ථිකමය සාධක වර්ග කළ හැකිය. උතුරු පළාත් සභාවේ සුමට ගමන පිළිබඳ සාකච්ඡාවේදී සංකල්ප භාවිතයට ගැනෙන අතරතුර ඉහත අරමුණද සමබර කර ගැනීම කෙරෙහි යථාවත් අවධානයක් ලබා දිය යුතුය. එබැවින් මෙය ආණ්ඩුව සහ උතුරු පළාත් සභාව සාකච්ඡා මාර්ගයෙන් විසඳුමකට එළඹ තීරණය අවබෝධයක් ඇතිකර ගත යුතු තීරණාත්මක සාධකයකි. වියදම් පැවරීම, ආදායම් වැඩිකර ගැනීමේ වගකීම, අන්තර් - පාලන පැවරීම් සහ ප්‍රතිපාදන, ආදායම් බෙදාහැරීමේ ක්‍රමවේද, බදු පරිපාලනය සහ මහජන වියදම් කළමනාකරණය ආදී කරුණු සාකච්ඡා මේසය මත දිග හැරිය හැක්කේ අන්‍යෝන්‍ය අවබෝධයකින් පමණි. පළාත් සභා සතුව ඇති සීමිත බදු පිළිබඳ බලයද 2011 වසරේදී හඳුන්වා දුන් ජාතික ගොඩනැගීමේ බද්දද සමඟ තවදුරටත්

බෙලහින වූ බැව් නො රහසකි. එවැනි පසුබිමක් තුළ බදු ප්‍රමාණය සහ බදු මට්ටම් පිළිබඳ දෙපාර්ශ්වය අතර එකඟතාවකට පැමිණීම අවශ්‍යයෙන් ම කළ යුත්තකි. පළාත් අනුව පවත්නා රජය විසින් මුදල් වෙන්කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය මත පිහිටා පළාත් සභාවලට ලබා දෙන ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමද වැදගත්ය. මෙය උතුරු පළාත් සභාව පළාත් පාලන ආයතන සඳහා වෙන්කර ඇති ප්‍රතිපාදන මගින් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු කර ගැනීමේ පදනම මත, පිහිටා මුදල් කොමිෂන් සභාව සමඟ අවබෝධයක් ඇතිකර ගත යුතු තවත් අංශයකි. මේ වන විට මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන වෙන්කරනු ලබන්නේ පහත දැක්වෙන ආකාරයේ නිර්ණායක මත පිහිටාය. (1) පළාතේ ජනගහනය (2) පළාතේ ඒක පුද්ගල ආදායම (3) පළාත තුළ සමාජයීය සහ ආර්ථිකමය විෂමතාව නොනැවතී සීමා කිරීමට ඇති අවශ්‍යතාවේ මට්ටම (4) පළාත් අතර ඉහළ ඒක පුද්ගල ආදායම් මට්ටම් සහ අදාළ පළාත තුළ ඒක පුද්ගල ආදායම අතර විෂමතාව නොනැවතී සීමා කිරීමට ඇති අවශ්‍යතාවේ මට්ටම

එසේ වුවත්, මුදල් කොමිෂන් සභාව මුදල් වෙන්කිරීමේදී පළමු නිර්ණායකය පමණක් සලකා බලන බවත්, අනෙකුත් නිර්ණායක තුන පිළිබඳ සැලකිලිමත් වන්නේ කලාතුරකින් බවත් පළාත් සභා නිතර චෝදනා කරති. එබැවින් මෙය උතුරු පළාත් සභාව විසින් මධ්‍යම රජය සමඟ එකඟතාවකට පැමිණිය යුතු ප්‍රතිපත්තිමය අංශයක් ලෙස හඳුනා ගත හැකිය. ඔවුන් විසින් බේරුම් කරගත යුතු අනෙක් කරුණ නම් පළාත් සභා සඳහා ඒකාබද්ධ අරමුදල මගින් ලබාදෙන ණය ප්‍රමාණය සහ ණය ලබා දෙන වාර ගණනයි.

අවසානයේදී, පළාත්බදු ප්‍රදේශ සංවර්ධනය සඳහා මනා පරිපාලන අධිකාරියක් ගොඩ නගා ගැනීමද ඉතා ප්‍රවේසමෙන් කළ යුතුය. පරිපාලන ව්‍යුහයේ මූලිකත්වය දරන ලේකම්වරයා විධායක ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කරනු ලැබේ. එබැවින්, ලේකම්වරයා සහ මහඇමතිවරයා මෙන් ම අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරුන් අතර පවතින සහසම්බන්ධය ද පළාත් පාලන ක්‍රමවේදයේ විධිමත්භාවය පිළිබඳ සාකච්ඡාවේදී සලකා බැලිය යුතු අංශයකි. ඉහත දක්වන ලද බලතල සහ ක්‍රියාමාර්ග බොහෝමයක් පාලන ක්‍රමවේදය තුළ පවතින ඒවාය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් එම බලතල සහ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක වීමේදී කිසිදු ව්‍යවස්ථාපිත හෝ නෛතික අනුමැතියකට යටත් වන්නේ නැත. කෙසේ වෙතත් අවශ්‍ය වන්නේ මධ්‍යම රජය සහ පළාත් සභා අතර සහයෝගී බලය බෙදීමේ සැලැස්මක් ඇති කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන බලතල සහ ක්‍රියාමාර්ග මොනවාදැයි හඳුනා ගැනීමය. එය හඳුනා ගැනීමෙන් පසුව දෙපසක සිටින පක්ෂ දෙකට අවිධිමත් එකඟතාවකට පැමිණීම සඳහා පාර කැපෙනු ඇත. ■